

Рівні підтримки
в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами
в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти

<i>Перший рівень</i>	<i>Другий рівень</i>	<i>Третій рівень</i>	<i>Четвертий рівень</i>	<i>П'ятий рівень</i>
1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА				
<p>Діти, які мають <i>труднощі I ступеня прояву</i> (незначні (поодинокі))</p> <p>Критерії визначення:</p> <p>1. Наявність бар'єрів (відповідно до різних сфер розвитку), що перешкоджають успішному функціонуванню (навчанню/взаємодії/мобільності) в закладі освіти.</p> <p>2. Наявність потреби в створенні незначних прилаштувань освітнього середовища</p>	<p>Діти, які мають <i>труднощі II ступеня прояву</i> (труднощі легкого ступеня прояву)</p> <p>Критерії визначення:</p> <p>1. Наявність бар'єрів (відповідно до різних сфер розвитку), що перешкоджають успішному функціонуванню (навчанню/взаємодії/мобільності) в закладі освіти.</p> <p>2. Наявність потреби в</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійсненні комплексної психолого- 	<p>Діти, які мають <i>труднощі III ступеня прояву</i> (труднощі помірного ступеня прояву)</p> <p>Критерії визначення:</p> <p>1. Наявність бар'єрів (відповідно до різних сфер розвитку), що перешкоджають успішному функціонуванню (навчанню/взаємодії/мобільності) в закладі освіти.</p> <p>2. Наявність потреби в</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійсненні комплексної психолого- 	<p>Діти, які мають <i>труднощі IV ступеня прояву</i> (труднощі важкого ступеня прояву)</p> <p>Критерії визначення:</p> <p>1. Наявність бар'єрів (відповідно до різних сфер розвитку), що перешкоджають успішному функціонуванню (навчанню/взаємодії/мобільності) в закладі освіти.</p> <p>2. Наявність потреби в</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійсненні комплексної психолого- 	<p>Діти, які мають <i>труднощі V ступеня прояву</i> (труднощі найтяжчого ступеня прояву)</p> <p>Критерії визначення:</p> <p>1. Наявність бар'єрів (відповідно до різних сфер розвитку), що перешкоджають успішному функціонуванню (навчанню/взаємодії/мобільності) в закладі освіти.</p> <p>2. Наявність потреби в</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійсненні комплексної психолого-

<p>(індивідуального навчального плану, дизайну приміщень тощо).</p>	<p>педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ;</p> <ul style="list-style-type: none"> створенні прилаштувань освітнього середовища (індивідуальної програми розвитку та індивідуального навчального плану, дизайну приміщень тощо); <p>3. Вірогідність наявності потреби в</p> <ul style="list-style-type: none"> допоміжних засобах навчання; додатковій підтримці 	<p>педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ;</p> <ul style="list-style-type: none"> створенні прилаштувань освітнього середовища (індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, адаптацій змісту навчання, дизайну приміщень тощо); допоміжних засобах навчання; додатковій підтримці; <p>3. Вірогідність наявності потреби в</p> <ul style="list-style-type: none"> присутності асистента вчителя 	<p>педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ;</p> <ul style="list-style-type: none"> створенні прилаштувань освітнього середовища (індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, адаптацій і модифікацій організації, змісту, оцінювання навчання, дизайну приміщень тощо); допоміжних засобах навчання; додатковій підтримці; <p>3. Вірогідність наявності потреби в</p> <ul style="list-style-type: none"> присутності асистента вчителя; присутності асистента дитини. 	<p>педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ;</p> <ul style="list-style-type: none"> створенні прилаштувань освітнього середовища (індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, адаптацій і модифікацій організації, змісту, оцінювання навчання, дизайну приміщень тощо); допоміжних засобах навчання; додатковій підтримці; присутності асистента вчителя; присутності асистента дитини.
<p>2. УМОВИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМКИ</p>				
<p>- надання учням підтримки в освітньому процесі;</p>	<p>- висновок ІРЦ про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини;</p>	<p>- висновок ІРЦ про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини;</p>	<p>- висновок ІРЦ про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини;</p>	<p>- висновок ІРЦ про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини;</p>

<ul style="list-style-type: none"> - реалізація індивідуальної освітньої траєкторії; - розробка індивідуального навчального плану; - додаткові індивідуальні та/або групові консультації та/або занять з навчальних предметів відповідно до частини 3 статті 20 Закону України «Про повну загальну середню освіту»; - регулярні консультації педагогічних працівників; - оцінювання вибраних методів; - надання консультативної допомоги в закладі загальної середньої освіти: соціальним педагогом (за наявності); практичним психологом (за наявності); корекційним педагогом (дефектологом) (за наявності); - надання за потреби логопедичних послуг в логопедичних пунктах системи освіти. 	<ul style="list-style-type: none"> - консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ; - розробка індивідуальної програми розвитку; - за потреби розробка індивідуального навчального плану; - забезпечення корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять; - можливість забезпечення допоміжними засобами навчання; - можливість забезпечення дитини додатковою підтримкою відповідно до потреб і можливостей. 	<ul style="list-style-type: none"> - консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ; - розробка індивідуальної програми розвитку; - за потреби розробка індивідуального навчального плану; - забезпечення корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять; - адаптація змісту навчання; - забезпечення дитини додатковою підтримкою відповідно до потреб і можливостей; - забезпечення допоміжними засобами навчання; - можливість забезпечення асистентом вчителя. 	<ul style="list-style-type: none"> - консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ; - розробка індивідуальної програми розвитку та індивідуального освітнього плану; - забезпечення корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять; - адаптація або модифікація змісту навчання; - забезпечення дитини додатковою підтримкою відповідно до потреб і можливостей; - забезпечення допоміжними засобами навчання; - забезпечення асистентом вчителя; - використання спеціальних методів, технологій та прийомів, у тому числі вивчення жестової мови, шрифту Брайля, використання альтернативних методів комунікації, тощо. 	<ul style="list-style-type: none"> - консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ; - розробка індивідуальної програми розвитку; - розробка індивідуального навчального плану; - забезпечення корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять; - адаптація змісту навчання; - забезпечення дитини додатковою підтримкою відповідно до потреб і можливостей; - забезпечення допоміжними засобами навчання; - забезпечення асистентом вчителя; - використання спеціальних методів, технологій та прийомів, у тому числі вивчення жестової мови, шрифту Брайля, використання альтернативних методів комунікації, тощо; - використання додаткової підтримки (соціальних послуг).
---	---	--	---	--

3. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Без додаткового фінансування	<p>Фінансування визначається відповідно до потреб дитини для здійснення корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять та закупівлі додаткових засобів для навчання.</p>	<p>Фінансування визначається відповідно до потреб дитини для - здійснення корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять, - оплати асистента вчителя, закупівлі додаткових засобів для навчання, - забезпечення засновником універсального дизайну та інклюзивного освітнього середовища закладу освіти.</p>	<p>Фінансування визначається відповідно до потреб дитини для - здійснення корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять, - оплати асистента вчителя, - закупівлі обладнання, додаткових засобів для навчання, - забезпечення засновником універсального дизайну та розумного пристосування, - забезпечення інклюзивного освітнього середовища закладу освіти, - забезпечення базових соціальних послуг, у тому числі перекладу жестовою мовою, асистента учня.</p>	<p>Фінансування визначається відповідно до потреб дитини для - здійснення корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять, - оплати асистента вчителя, - закупівлі обладнання, додаткових засобів для навчання, - забезпечення засновником універсального дизайну та розумного пристосування, - забезпечення інклюзивного освітнього середовища закладу освіти, - забезпечення базових соціальних послуг, у тому числі перекладу жестовою мовою, асистента учня.</p>
------------------------------	---	---	--	--

4. МЕХАНІЗМ ОТРИМАННЯ ПІДТРИМКИ

<p>зініціюється та надається на рівні закладу освіти за заявою одного з батьків (інших законних представників) або повнолітнього здобувача освіти.</p>	<p>надається на підставі висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, наданого інклюзивно-ресурсним центром, та заяви батьків (інших законних представників) або повнолітнього здобувача освіти.</p>	<p>надається на підставі висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, наданого інклюзивно-ресурсним центром, та заяви батьків (інших законних представників) або повнолітнього здобувача освіти. Заклад освіти за рішенням</p>	<p>надається на підставі висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, наданого інклюзивно-ресурсним центром, та заяви батьків (інших законних представників) або повнолітнього здобувача освіти. Заклад освіти за рішенням команди психолого-</p>	<p>надається на підставі висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, наданого інклюзивно-ресурсним центром, та заяви батьків (інших законних представників) або повнолітнього здобувача освіти.</p>
--	---	---	--	---

		команди психолого-педагогічного супроводу із залученням до неї представника інклюзивно-ресурсного центру, у разі потреби, за погодженням з батьками може змінювати рівень підтримки	педагогічного супроводу із залученням до неї представника інклюзивно-ресурсного центру, у разі потреби, за погодженням з батьками може змінювати рівень підтримки	
5. ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ				
розробка та виконання індивідуального навчального плану	розробка та виконання індивідуальної програми розвитку та за потреби індивідуального навчального плану	розробка та виконання індивідуальної програми розвитку та за потреби індивідуального навчального плану	розробка та виконання індивідуальної програми розвитку та за потреби індивідуального навчального плану	розробка та виконання індивідуальної програми розвитку та індивідуального навчального плану
6. МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ				
- дидактичні зміни під час навчання і роботи з навчальним матеріалом; - консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ чи іншими фахівців; - посилена увага зі сторони психолога закладу освіти.	- адаптація змісту навчання; - методична підтримка та консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ чи іншими фахівців; - посилена увага зі сторони психолога школи; - створення команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП.	- адаптація змісту навчання; - методична підтримка та консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ чи іншими фахівців; - посилена увага зі сторони психолога школи, у тому числі до педагогічних працівників; - створення команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП.	- адаптація чи модифікація змісту навчання; - можлива зміна результатів навчання; - включення відповідно до потреб дитини: занять з жестової мови та розвитку слухового сприймання, письма шрифтом Брайля та просторового орієнтування, альтернативної комунікації, тощо. - допускається використання альтернативних методів навчання та занять з самообслуговування.	- модифікація змісту навчання; - зміна результатів навчання; - включення відповідно до потреб дитини: занять з жестової мови та розвитку слухового сприймання, письма шрифтом Брайля та просторового орієнтування, альтернативної комунікації, тощо; - за потреби використання альтернативних методів навчання; - включення занять з самообслуговування; - за потреби надання в закладі освіти базової

			<ul style="list-style-type: none"> - за потреби надання в закладі освіти базової соціальної послуги перекладу жестовою мовою; - залучення за потреби поведінкового терапевта; - методична підтримка та консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ чи іншими фахівцями; - консультування з фахівцями закладів спеціальної освіти; - посилена увага зі сторони психолога школи до батьків (законних представників), здобувача освіти, інших учасників освітнього процесу та класу; - надання на території закладу освіти інших базових соціальних послуг, у тому числі – асистента учня. 	<p>соціальної послуги перекладу жестовою мовою;</p> <ul style="list-style-type: none"> - методична підтримка та консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ чи іншими фахівцями; - консультування з фахівцями закладів спеціальної освіти; - посилена увага зі сторони психолога школи до батьків (законних представників), здобувача освіти, інших учасників освітнього процесу та класу; - надання на території закладу освіти інших базових соціальних послуг, у тому числі – асистента учня.
6.1. НАДАННЯ (ПРОВЕДЕННЯ) ДОДАТКОВИХ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВИХ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПОСЛУГ (ЗАНЯТЬ)				
Не надаються	до 2-х занять на тиждень;	до 4-х занять на тиждень;	до 6-х занять на тиждень.	до 8 занять на тиждень.
6.2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ				

Навчання за розкладом класу	Навчання за розкладом класу	Навчання за розкладом класу	Навчання за адаптованим розкладом, що передбачає відвідування уроків класу за розкладом класу, з можливим відвідуванням окремих уроків за індивідуальним розкладом відповідно до індивідуального навчального плану	Навчання за модифікованим розкладом, що передбачає відвідування закладу освіти відповідно індивідуальної програми розвитку з обов'язковим періодичним включенням особи в заходи закладу освіти та заходи з позашкільної діяльності з метою соціалізації.
	Відвідування корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять за власним розкладом, узгодженим з розкладом класу			Відвідування корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять за власним розкладом
	Не допускається заміна уроків на корекційно-розвиткові та психолого-педагогічні заняття			
6.3. АСИСТЕНТ ВЧИТЕЛЯ				
Відсутній	Відсутній	Надається при умові навчання в класі більше ніж одного здобувача освіти з особливими освітніми потребами	Надається	Надається
7. БАЗОВІ СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ				
7.1. СУПРОВІД ПІД ЧАС ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ (АСИСТЕНТ ДИТИНИ/УЧНЯ)				
Відсутній	Відсутній	Надається	Надається	Надається
	За заявою батьків асистент учня (батьки (інші законні представники), уповноважені ними особи, соціальні робітники) допускається до участі в освітньому процесі відповідно до пункту 7 статті 26 Закону України «Про повну загальну середню освіту»			
7.2. ІНШІ БАЗОВІ СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ				
Відсутні	За потреби		- за потреби; - за потреби на території закладу освіти соціальна послуга перекладу жестовою мовою.	- за потреби
8. МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ ПРОТЯГОМ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ				
За потреби - 1 год	За потреби - 2 год	За потреби - 3 год	За потреби	За потреби

9. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОПОМІЖНИМИ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ

Використання загальних підручників та матеріалів	Загальні підручники та матеріали, за потреби - адаптація загальних підручників та матеріалів	Адаптація загальних підручників та матеріалів, за потреби - спеціальні підручники і матеріали, додаткові матеріали для опанування освітньої програмою.	Адаптація загальних підручників та матеріалів, за потреби - спеціальні підручники і матеріали, додаткові матеріали для опанування освітньої програмою.	Спеціальні підручники і матеріали, додаткові матеріали для опанування освітньої програмою.
Фінансування закупки обладнання не здійснюється	Закупка обладнання на 10% від загальної суми фінансової підтримки	Закупка обладнання на 20% від загальної суми фінансової підтримки	Закупка обладнання на 25% від загальної суми фінансової підтримки	Закупка обладнання на 30% від загальної суми фінансової підтримки

10. ОБЛАШТУВАННЯ ОСВІТЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

Універсальний дизайн закладу освіти	- універсальний дизайн закладу освіти; - розумне пристосування; - облаштування ресурсної кімнати.	- універсальний дизайн закладу освіти; - розумне пристосування; - облаштування ресурсної кімнати.	- універсальний дизайн закладу освіти; - розумне пристосування; - облаштування ресурсної кімнати; - за потреби прилаштування місця навчання; - закупка індивідуальних засобів для навчання.	- універсальний дизайн закладу освіти; - розумне пристосування; - облаштування ресурсної кімнати. - прилаштування місця навчання та закупка індивідуальних засобів для навчання.
-------------------------------------	---	---	---	---

11. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**11.1 КРИТЕРІЇ**

На основі загальних критеріїв оцінювання	На основі загальних критеріїв оцінювання з можливістю адаптації умов проведення оцінювання з врахуванням з'ясованих особливостей здобувача освіти	На основі загальних критеріїв оцінювання та за потреби з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності)	На основі загальних критеріїв оцінювання та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності)	З урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності)
--	---	---	--	--

11.2 ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ

<p>На основі загальних підходів</p>	<p>При проведенні оцінювання можливо здійснення адаптації за часом та змістом, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - збільшення часу на виконання завдань; - зменшення за потреби кількості завдань; - використання зручних форм роботи (тести, усні опитування, аудіозавдання, тощо) 	<p>При проведенні оцінювання здійснення адаптації за часом та змістом, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання доступних форм викладу інформації (шрифту Брайля, письмових чи усних завдань, тощо); - використання окремих карток з завданнями чи адаптованих матеріалів; - адаптація завдань під особливості сприймання (уникнення графічних завдань для дітей зі сліпотою, уникнення або створення комфортних умов для усних опитувань для дітей, які цього потребують, тощо); - збільшення часу на оцінювання; - зменшення кількості завдань; - використання зручних форм роботи (тести, усні опитування, аудіозавдання, тощо) 	<p>Адаптація умов проведення оцінювання під індивідуальні потреби</p>	
<p>12. ПОДОВЖЕННЯ СТРОКІВ ОТРИМАННЯ ОСВІТИ</p>				
<p>Не здійснюється.</p>	<p>Може здійснюватися</p>	<p>Може здійснюватися</p>	<p>Може здійснюватися</p>	<p>Може здійснюватися</p>